

Społeczne oceny rządu, premiera i prezydenta na początku października 2002 r.

Warszawa, październik 2002 r.

- Negatywnie o pracach rządu wypowiada się dwie trzecie Polaków (66%). Dominują w tym przypadku oceny umiarkowanie złe (46%). Zdecydowanie negatywnie na ten temat wypowiada się jedna piąta badanych (20%). Wśród aprobujących działalność rządu występują niemal wyłącznie opinie umiarkowanie dobre (25%). Zaledwie jeden na stu pytanych (1%) ocenia pracę Rady Ministrów zdecydowanie pozytywnie. Mniej niż jedna dziesiąta (8%) nie potrafi ocenić działalności obecnego gabinetu.
- Częściej niż inni słowa krytyki pod adresem rządu wypowiadają badani źle oceniający kierunek zmian w kraju (82%). Z kolei aprobatą dla poczynań gabinetu najczęściej towarzyszy tym, którzy ze zmian tych są zadowoleni (60%).
- Połowa Polaków (51%) jest zdania, że Leszek Miller nie wypełnia obowiązków premiera dobrze. Jedna trzecia (34%) wyraża umiarkowaną krytykę, zaś o połowę mniej badanych (17%) przejawia zdecydowaną dezaprobatę. Nieco ponad jedna trzecia badanych (35%) pozytywnie ocenia pracę szefa rządu. Czterech na stu ankietowanych (4%) wystawia premierowi bardzo dobre, zaś 31% raczej dobre oceny. Ponad jedna dziesiąta (14%) nie ma na ten temat zdania.
- Negatywne opinie na temat działalności premiera najczęściej pojawiają się w wypowiedziach tych badanych, którzy swoje poglądy polityczne określają jako prawicowe (69%). Z kolei osoby, które pozytywnie mówią o zmianach w kraju są tymi, które najczęściej (64%) są zadowolone ze sposobu, w jaki Leszek Miller sprawuje urząd premiera.
- Cztery piąte Polaków (81%) jest zdania, że Aleksander Kwaśniewski dobrze wypełnia obowiązki głowy państwa. Ponad połowa (53%) wyraża raczej dobre, zaś ponad jedna czwarta (28%) – zdecydowanie dobre opinie. Nieco ponad jedna dziesiąta respondentów (12%) krytycznie wyraża się na temat urzędującego prezydenta. W zdecydowanej większości oceny negatywne mają charakter umiarkowany (10%). Mniej niż jedna dziesiąta (7%) nie potrafi wypowiedzieć się na temat działalności prezydenta.
- Niemal powszechną akceptację dla działań prezydenta obserwujemy wśród osób dobrze oceniających kierunek zmian w kraju oraz badanych określających swoje poglądy polityczne jako centrolewicowe (po 94%) i lewicowe (92%). Dezaprobatą najczęściej pojawia się w wypowiedziach osób o poglądach prawicowych (30%).

TNS OBOP

ul. Dereniowa 11, 02 776 Warszawa

tel: (48 22) 648 2044 (-46), 644 9995 fax: (48 22) 644 9947 e-mail: obop@obop.pl; www.obop.pl

Cytowanie, publiczne odtwarzanie, kopiowanie oraz wykorzystywanie w innej formie danych, informacji i opracowań zawartych w tej publikacji jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

W pierwszych dniach października TNS OBOP zrealizował sondaż, w którym po raz kolejny w tym roku poproszono Polaków o opinie na temat rządu, kierującego jego pracami premiera oraz urzędującego prezydenta¹. Powstały po badaniu komunikat prezentuje poziom społecznych ocen tych trzech instytucji władzy.

OCENA DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

Krytyków działalności rządu koalicji SLD-UP-PSL jest w społeczeństwie dwa i pół-krotnie więcej niż jego zwolenników. Negatywnie o jego pracach wypowiada się dwie trzecie Polaków (66%). Dominują w tym przypadku oceny umiarkowanie złe (46%). Zdecydowanie negatywnie na ten temat wypowiada się jedna piąta badanych (20%). Wśród aprobujących działalność rządu występują niemal wyłącznie opinie umiarkowanie dobre (25%). Za ledwie jeden na stu pytanych (1%) ocenia pracę Rady Ministrów zdecydowanie pozytywnie. Mniej niż jedna dziesiąta (8%) nie potrafi ocenić działalności obecnego gabinetu.

JAK, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, OCENIA PAN(I) DZIAŁALNOŚĆ RZĄDU?	
zdecydowanie dobrze	1%
raczej dobrze	25%
raczej źle	46%
zdecydowanie źle	20%
trudno powiedzieć	8%

¹ Sondaż zrealizowano w dniach 5 – 7. października 2002 r. na ogólnopolskiej losowej reprezentatywnej próbie 1008 mieszkańców Polski powyżej 15 roku życia. Maksymalny statystyczny błąd pomiaru dla tej wielkości próby wynosi +/- 3,1%, przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

Częściej niż inni słowa krytyki pod adresem rządu wypowiadają badani źle oceniający kierunek zmian w kraju (82%), osoby o prawicowych poglądach politycznych (80% - im sympatie polityczne bliższe lewicy, tym rzadsze oceny negatywne), rolnicy (79%) oraz respondenci oceniający własną sytuację materialną jako złą (75%). Biorąc pod uwagę preferencje partyjne, najczęściej dezaprobaty obecny rząd znajduje w grupie osób popierających LPR (86%) oraz PO (77%).

Aprobata dla poczynań gabinetu najczęściej towarzyszy tym, którzy są zadowoleni ze zmian w naszym kraju (60%). Ponadto, częściej niż inni, przychylnie o Radzie Ministrów wypowiadają się ankietowani o lewicowych przekonaniach politycznych (47%), dobrze oceniający własną sytuację materialną (43% - im ocena ta gorsza, tym rzadsze opinie pozytywne) oraz kadra kierownicza i specjaliści (39%). Zwolennicy SLD-UP (63%) a także UW (44%) częściej niż inni popierają obecny rząd.

OCENY RZĄDU OD POCZĄTKU JEGO FUNKCJONOWANIA

Od trzech miesięcy odsetek zwolenników obecnego rządu utrzymuje się na stałym poziomie jednej czwartej (26%). W dalszym ciągu oceny pozytywne mają charakter umiarkowany. Nadal ponad 60% społeczeństwa z dezaprobatą odnosi się do gabinetu koalicji SLD-UP-PSL. Stan taki obserwujemy od marca tego roku. Odsetek tych, którzy nie potrafią ocenić działalności rządu od ośmiu miesięcy oscyluje wokół jednej dziesiątej.

OCENA RZĄDU													
	XI'01	XII'01	I'02	II'02	III'02	IV'02	V'02	VI'02	VII'02	VIII'02 (1)	VIII'02 (2)	IX'02	X'02
Bardzo dobra	2%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	0%	0%	0%	1%	1%	1%
DOBRA	33%	30%	33%	26%	25%	26%	26%	23%	21%	19%	26%	26%	26%
Raczej dobra	31%	29%	32%	25%	23%	25%	25%	23%	21%	19%	25%	25%	25%
Raczej zła	11%	29%	32%	36%	44%	42%	41%	41%	46%	45%	44%	45%	46%
ZŁA	15%	38%	42%	52%	63%	61%	61%	68%	69%	69%	63%	64%	66%
Bardzo zła	4%	9%	10%	16%	19%	19%	20%	27%	23%	24%	19%	19%	20%
Brak zdania	52%	32%	25%	22%	12%	13%	13%	9%	10%	12%	11%	10%	8%

OCENA DZIAŁALNOŚCI PREMIERA

Połowa Polaków (51%) jest zdania, że Leszek Miller nie wypełnia obowiązków premiera dobrze. Jedna trzecia (34%) wyraża umiarkowaną krytykę, zaś o połowę mniej badanych (17%) przejawia zdecydowaną dezaprobatę. Nieco ponad jedna trzecia badanych (35%) pozytywnie ocenia pracę szefa rządu. Czterech na stu ankietowanych (4%) wystawia premierowi bardzo dobre, zaś 31% raczej dobre oceny. Ponad jedna dziesiąta (14%) nie ma na ten temat zdania.

JAK SIĘ PANU(I) WYDAJE, CZY LESZEK MILLER DOBRZE WYPEŁNIA OBOWIĄZKI PREMIERA?	
zdecydowanie tak	4%
raczej tak	31%
raczej nie	34%
zdecydowanie nie	17%
trudno powiedzieć	14%

Negatywne opinie na temat działalności premiera najczęściej pojawiają się w wypowiedziach tych badanych, którzy swoje poglądy polityczne określają jako prawicowe (69%). Częściej niż inni złe oceny wystawiają też respondenci sympatyzujący z centroprawicą, negatywnie oceniający zmiany w kraju (po 63%) a także określający własną sytuację materialną jako złą (56%). Ci spośród badanych, którzy poparliby w wyborach parlamentarnych LPR (73%) oraz PiS (72%) również częściej niż inni krytykują poczynania premiera.

Osoby, które pozytywnie mówią o zmianach w kraju są tymi, które najczęściej (64%) są zadowolone ze sposobu, w jaki Leszek Miller sprawuje urząd premiera. Częściej niż inni zadowolenie z Prezesa Rady Ministrów towarzyszy respondentom o lewicowych (59%) i centrolewicowych (52%) poglądach politycznych a także dobrze oceniającym własną sytuację materialną (52%). Badani gotowi oddać swój głos na koalicję SLD-UP (73%) oraz UW (48%) wyrażają pozytywne opinie częściej niż pozostali.

OCENY PREMIERA OD POCZĄTKU SPRAWOWANIA URZĘDU PRZEZ LESZKA MILLERA

Począwszy od drugiego półrocza, negatywne oceny pracy premiera oscylują wokół poziomu 50%. Oceny pozytywne uległy poprawie w drugiej połowie sierpnia (o 4 punkty), a następnie we wrześniu (o kolejne 2). Jednak ostatni pomiar pokazuje ponowne pogorszenie się poziomu społecznej akceptacji dla szefa rządu: odsetek ocen pozytywnych spadł o 2 punkty procentowe, przy jednoczesnym wzroście (o 4 punkty) ocen negatywnych.

OCENA PREMIERA LESZKA MILLERA													
	XI'01	XII'01	I'02	II'02	III'02	IV'02	V'02	VI'02	VII'02	VIII'02 (1)	VIII'02 (2)	IX'02	X'02
Bardzo dobra	8%	8%	7%	5%	5%	6%	5%	4%	4%	2%	4%	3%	4%
DOBRA	47%	47%	46%	43%	39%	39%	38%	36%	34%	31%	35%	37%	35%
Raczej dobra	39%	39%	39%	38%	34%	33%	33%	32%	30%	29%	31%	34%	31%
Raczej zła	6%	14%	20%	22%	27%	29%	30%	31%	34%	30%	34%	31%	34%
ZŁA	9%	20%	29%	34%	40%	41%	45%	49%	52%	50%	50%	47%	51%
Bardzo zła	3%	6%	9%	12%	13%	12%	15%	18%	18%	20%	16%	16%	17%
Brak zdania	44%	33%	25%	23%	21%	20%	17%	15%	14%	19%	15%	16%	14%

OCENA DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA

Cztery piąte Polaków (81%) jest zdania, że Aleksander Kwaśniewski dobrze wypełnia obowiązki głowy państwa. Ponad połowa (53%) wyraża raczej dobre, zaś ponad jedna czwarta (28%) – zdecydowanie dobre opinie. Nieco ponad jedna dziesiąta respondentów (12%) krytycznie wyraża się na temat urzędującego prezydenta. W zdecydowanej większości oceny negatywne mają charakter umiarkowany (10%). Mniej niż jedna dziesiąta (7%) nie potrafi wypowiedzieć się na temat działalności prezydenta.

A CZY – PANA(I) ZDANIEM – ALEKSANDER KWAŚNIEWSKI DOBRZE WYPEŁNIA OBOWIĄZKI PREZYDENTA?	
zdecydowanie tak	28%
raczej tak	53%
raczej nie	10%
zdecydowanie nie	2%
trudno powiedzieć	7%

Niemal powszechną akceptację dla działań prezydenta obserwujemy wśród osób dobrze oceniających kierunek zmian w kraju oraz badanych określających swoje poglądy polityczne jako centrolewicowe (po 94%) i lewicowe (92%). Częściej niż inni pozytywne opinie wyrażają ponadto bezrobotni oraz respondenci zadowoleni ze swojej obecnej sytuacji materialnej (po 88%). Ci, którzy deklarują poparcie dla Koalicji SLD-UP (99%) oraz UW (95%) praktycznie powszechnie pozytywnie oceniają prezydenta.

Dezaprobatą najczęściej pojawia się w wypowiedziach osób o prawicowych poglądach politycznych (30%), rolników (25%) oraz tych spośród badanych, którzy nie są zadowoleni ze zmian w naszym kraju (17%). Ponadto częściej niż innym opinie takie towarzyszą potencjalnym wyborcom LPR (28%) oraz PSL (24%). Trzeba jednak zaznaczyć, że we wszystkich tych grupach i tak dominuje aprobatą dla działań prezydenta.

OCENA DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA NA PRZESTRZENI OSTATNIEGO ROKU

Odsetek ocen pozytywnych jest najwyższym na przestrzeni ostatnich dwunastu miesięcy. W porównaniu z pomiarem przeprowadzonym we wrześniu notujemy wzrost ocen dobrych o 3 punkty procentowe, przy jednoczesnym spadku opinii negatywnych o 4 punkty.

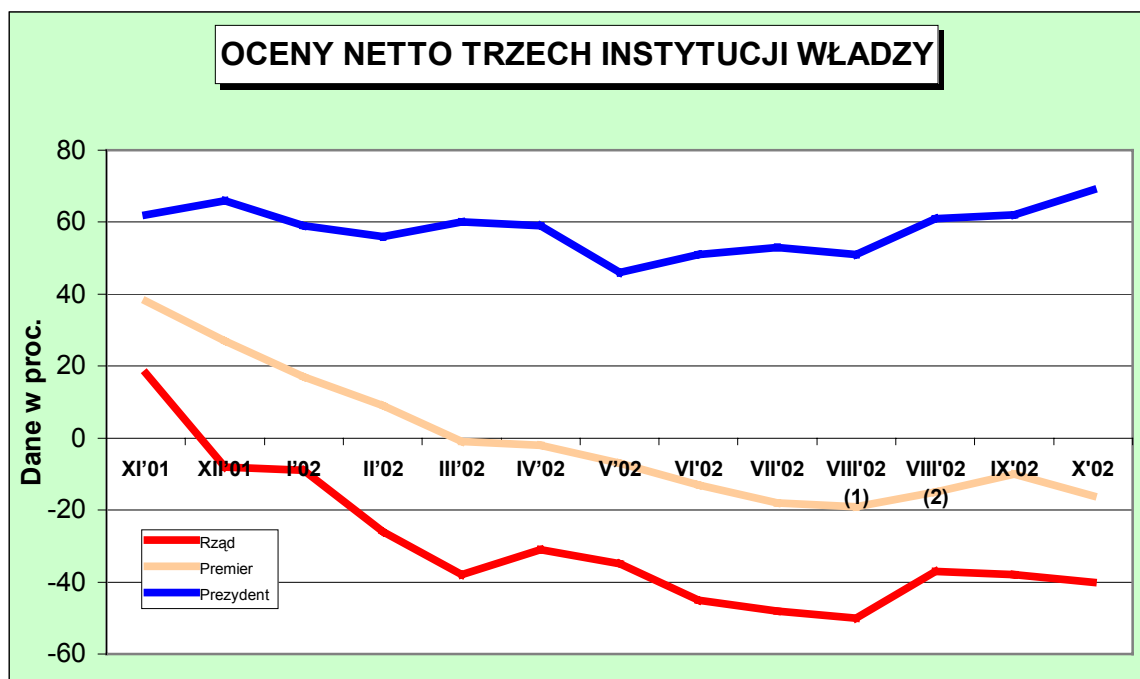
OCENA PREZYDENTA

	XI'01	XII'01	I'02	II'02	III'02	IV'02	V'02	VI'02	VII'02	VIII'02 (1)	VIII'02 (2)	IX'02	X'02
Bardzo dobra	28%	28%	26%	24%	22%	26%	21%	24%	20%	23%	32%	29%	28%
DOBRA	76%	78%	74%	73%	76%	75%	68%	72%	72%	70%	77%	78%	81%
Raczej dobra	48%	50%	48%	49%	54%	49%	47%	48%	52%	47%	45%	49%	53%
Raczej zła	11%	9%	12%	11%	12%	12%	15%	14%	14%	13%	12%	12%	10%
ZŁA	14%	12%	15%	17%	16%	16%	22%	21%	19%	19%	16%	16%	12%
Bardzo zła	3%	3%	3%	6%	4%	4%	7%	7%	5%	6%	4%	4%	2%
Brak zdania	10%	10%	11%	10%	8%	9%	10%	7%	9%	11%	7%	6%	7%

PORÓWNANIE OCEN DZIAŁALNOŚCI TRZECH INSTYTUCJI: RZĄDU, PREMIERA I PREZYDENTA

Spośród trzech poddanych ocenie instytucji władzy, dwie z nich pogorszyły swoje notowania w porównaniu z miesiącem poprzednim. Ocena netto rządu spadła o 2 punkty procentowe, natomiast w przypadku premiera notujemy sześciopunktowy spadek. Znaczną poprawę – bo o 7 punktów – notujemy w przypadku oceny netto prezydenta.

OCENY NETTO ² TRZECH INSTYTUCJI WŁADZY													
	XI'01	XII'01	I'02	II'02	III'02	IV'02	V'02	VI'02	VII'02	VIII'02 (1)	VIII'02 (2)	IX'02	X'02
Rząd	18	-8	-9	-26	-38	-31	-35	-45	-48	-50	-37	-38	-40
Premier	38	27	17	9	-1	-2	-7	-13	-18	-19	-15	-10	-16
Prezydent	62	66	59	56	60	59	46	51	53	51	61	62	69

² Ocena netto stanowi różnicę między opiniami o charakterze pozytywnym a negatywnym.

JAK, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, OCENIA PAN(I) DZIAŁALNOŚĆ RZĄDU?

		ODPOWIEDZI W PROC.					LICZBA OSÓB
		zdecydowanie dobrze	raczej dobrze	raczej źle	zdecydowanie źle	trudno powiedzieć	
OGÓLEM		1	25	46	20	8	1007
PLEĆ	mężczyźni	1	27	45	23	4	482
	kobiety	1	22	47	18	12	525
WIEK	15-19 lat		26	46	24	4	106
	20-29 lat		23	52	19	5	197
	30-39 lat	1	26	48	15	11	158
	40-49 lat	0	24	41	23	11	197
	50-59 lat	2	25	45	25	3	142
	60 lat lub więcej	1	24	44	17	13	207
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	1	22	47	20	10	289
	zasadnicze zawodowe	0	20	45	27	7	282
	średnie i pomaturalne	1	28	46	16	9	332
	licencjat, wyższe		33	44	18	6	103
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś		22	50	21	8	372
	miasto do 20 tys.	2	28	42	15	14	125
	miasto 21-100 tys.	1	26	43	22	8	200
	miasto 101-500 tys.	0	24	46	20	10	190
	miasto pow. 500 tys.	2	28	43	23	4	120
GRUPA SPOŁECZNO-ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	1	38	38	13	9	66
	prywatni przedsiębiorcy		17	28	50	6	32
	pracownicy administracji i usług		26	43	22	9	113
	robotnicy	1	27	49	17	6	127
	rolnicy		13	60	19	8	53
	gospodynie domowe		33	40	15	11	32
	emeryci i renciści	1	23	45	19	12	291
	uczniowie i studenci		25	55	16	4	134
	bezrobotni	1	23	45	26	6	157
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	1	41	35	14	8	126
	średnia	0	26	48	17	9	582
	zła	1	16	47	28	8	292
	lewicowe	1	46	36	11	5	185
	centrolewicowe	1	35	44	14	7	73

POGLĄDY POLITYCZNE	centroprawicowe		18	51	21	9	93
	prawicowe		18	50	30	2	145
	trudno powiedzieć	1	18	48	21	12	510
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	Koalicja SLD-UP	4	59	26	4	7	150
	LPR		12	46	40	2	43
	PO		19	61	16	4	67
	PSL		21	53	16	9	45
	PiS		18	41	33	9	61
	Samoobrona RP		19	60	15	6	65
	UW		44	39	17		18
	inne	3	10	70	10	6	24
CZY SPRAWY W POLSCE IDĄ W DOBRYM CZY W ZŁYM KIERUNKU?	w dobrym	2	58	29	7	5	225
	w złym	0	12	54	28	5	649
	trudno powiedzieć	1	29	35	6	30	133

JAK SIĘ PANU(I) WYDAJE, CZY LESZEK MILLER DOBRZE WYPEŁNIA OBOWIĄZKI PREMIERA?

		ODPOWIEDZI W PROC.					LICZBA OSÓB
		zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć	
OGÓLEM		4	31	34	17	14	1006
PLEĆ	mężczyźni	4	34	34	20	9	483
	kobiety	4	29	34	14	18	523
WIEK	15-19 lat	7	29	31	19	14	106
	20-29 lat	3	33	36	13	15	194
	30-39 lat	2	33	37	13	14	159
	40-49 lat	3	37	30	21	10	197
	50-59 lat	6	30	31	23	11	142
	60 lat lub więcej	5	26	37	14	18	207
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	3	29	34	16	18	289
	zasadnicze zawodowe	5	29	32	22	12	283
	średnie i pomaturalne	4	34	35	13	13	330
	licencjat, wyższe	4	36	35	16	8	103
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	4	29	36	16	15	370
	miasto do 20 tys.	5	36	28	9	21	125
	miasto 21-100 tys.	2	33	36	18	11	201
	miasto 101-500 tys.	5	30	32	20	13	189
	miasto pow. 500 tys.	4	33	34	20	9	120
	kierownicy i specjaliści	4	38	34	14	10	66

GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	prywatni przedsiębiorcy	2	24	36	22	15	32
	pracownicy administracji i usług	3	35	32	18	12	113
	robotnicy	2	37	34	19	9	125
	rolnicy		28	35	20	17	53
	gospodynie domowe		43	34	11	12	32
	emeryci i renciści	6	26	36	17	16	291
	uczniowie i studenci	5	29	32	17	18	133
	bezrobotni	6	35	32	15	11	158
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	6	46	26	11	11	126
	średnia	4	31	36	15	15	581
	zła	4	26	34	22	14	292
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	7	52	30	8	3	185
	centrolewicowe	4	48	30	5	13	73
	centroprawicowe	0	32	39	24	5	93
	prawicowe	3	24	34	35	5	146
	trudno powiedzieć	4	24	35	15	22	509
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	Koalicja SLD-UP	11	61	20	2	6	150
	LPR		21	37	36	6	43
	PO		29	41	13	17	67
	PSL	2	26	42	18	12	45
	PiS		22	37	35	7	62
	Samoobrona RP		33	37	16	15	63
	UW	11	37	34	18		18
	inne	1	31	37	21	10	24
CZY SPRAWY W POLSCE IDĄ W DOBRYM CZY W ZŁYM KIERUNKU?	w dobrym	7	57	24	4	9	225
	w złym	3	22	39	24	11	647
	trudno powiedzieć	5	32	24	5	33	133

A CZY - PANA(I) ZDANIEM - ALEKSANDER KWAŚNIEWSKI DOBRZE WYPEŁNIA OBOWIĄZKI PREZYDENTA?

		ODPOWIEDZI W PROC.					LICZBA OSÓB
		zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć	
OGÓLEM		29	53	9	2	7	1008
PŁEĆ	mężczyźni	31	49	11	4	5	483
	kobiety	26	56	8	1	8	525
WIEK	15-19 lat	25	56	11		8	106
	20-29 lat	38	45	7	2	8	197
	30-39 lat	23	59	9	3	6	159
	40-49 lat	30	58	9	2	3	197

CZY SPRAWY W POLSCE IDĄ W DOBRYM CZY W ZŁYM KIERUNKU?	w dobrym	49	45	3	1	2	226
	w złym	21	55	13	3	8	649
	trudno powiedzieć	33	56	2	0	9	133